

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
☒: 1055 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 1/441-6501 ☎: 06-1/441-6502
✉: titkarsag@repate.hu
🌐: www.repate.hu

Ügyszám: FRP/130-2/2016/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

142/2016. számú (IX. 15.)

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos¹ által 2016. április 21-én előterjesztett **panaszát** a 2016. szeptember 15-én – dr. Wildner Domonkos testületi tag távollétében – megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv – a Budapest Rendőr-főkapitányság *. Kerületi Rendőrkapitányság – vezetőjéhez

A vizsgált ügyben alapjogot sértő intézkedés nem megállapítható.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos 2016. április 21-én, postai úton terjesztette elő panaszbeadványát, amelyben a fiával szemben 2016. április 5-én foganatosított rendőri intézkedést sérelmezte, amely során őt is érték sérelmek.

I.

1) A panaszos előadta, hogy a [...] bü számú ügyben eljáró *. Kerületi Rendőrkapitányság állományában eljáró rendőrök 2016. április 5-ei eljárásával szemben kíván panaszt előterjeszteni. A rendőrök a [...] szám alatti eljárásuk folyamán a szolgálati szabályzatot több ponton megsértették.

A rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (továbbiakban: Rtv.) VI. Fejezet, 48. § a) – d) pontok előírását megszegve pórázal ellátott bilincselést végeztek. A panaszos

¹ Az Rtv. 93/A. §. (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük

figyelmeztette őket, hogy a bilincs használata indokolatlan, a megbilincselte fia az intézkedésük során együttműködően viselkedett, szökési kísérlet lehetősége a helyszín adottságai miatt kizárt volt és ezzel a tettükkel megalázóan viselkedtek, az erejüket fitogtatva. A panaszosra flegmán válaszolva förmedtek rá, hogy talán jogász-e, hogy kifogásolja az eljárásukat. Megfenyegették őt és megfélemlítették, hogy ne kifogásoljon semmit az eljárásukban, mert őt is megbilincselik. A panaszos fiát úgy tartották bilincsbe verve fogva a helyszínen feltűnően, hogy az látható legyen az arra közlekedő lakosság számára, telefonálni nem engedték, nem értesíthette az ügyvédjét. A rendőri intézkedés annyira súlyos volt, hogy 2016. április 15-én a postás, aki a kézbesítéseket végzi a környékükön, közölte a panaszossal, hogy az a hír járja a lakosság körében, hogy két hullát talált náluk a rendőrség.

A Büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (továbbiakban: Be.) 149. § (4) és (5) bekezdések előírásait nem tartották be, gátlástalanul feltúrták az egész lakásukat, vittek mindent, ami mozdítható volt, rengeteg olyan vagyontárgyat is, amely az általuk közölt nagy értékű csalás, okirat hamisítás vádpontozhoz egyáltalán nem köthető és bizonyítékul nem szolgál. A panaszos tiltakozása ellenére a saját tulajdonában álló, kizárólagos vagyontárgyait is lefoglalták, nem kérdezték meg arról, hogy a felhozott vádakra vonatkozóan tartalmaznak-e terhelő bizonyítékokat és ha tudomása van erről, akkor önként adja elő a számukra. A panaszos kizártnak tartja, hogy az összes multimédiás VHS kazettát, magnókazettát és optikai lemezt bizonyítékként az ügyben felhasználják. A személyiségi jogait súlyosan megsértették ezek elkobzásával, mivel családi felvételeket is tartalmaznak ezek az adathordozók. A fényképezőgépét is elvitték, amivel végképp nem lehet olyan cselekményt elkövetni, amely végett a házkutatást végezték. Az összes holmit zsákba rakták, a megvádolt fia és a tanúk jelenlétében azokat a helyszínen hatóságilag nem zárták le, igazolni nem tudják azt, hogy azokba a zsákokba mit helyeztek el. Erre vonatkozóan a 17/2003. PM-IM rendelet 81. §-a rendelkezik, amit nem tartottak be. A jegyzőkönyvet számára nem mutatták meg, tanúként sem kérték fel rá, hogy azt aláírja, holott jelen volt az eljárásuk idején és erre vonatkozóan is kifogással élt. A Be. értelmében a házkutatást elrendelő határozatban meg kell jelölni azokat a dolgokat, amelyek bizonyítási eszközök lehetnek, illetve a kényszerintézkedéssel érintett személyt fel kell szólítani a házkutatás megkezdésekor, hogy a keresett bizonyítékot adja át. A házkutatás elrendelésekor a megalapozott gyanú keretein belül a lehető legpontosabban meg kell határozni, hogy mit keres a nyomozó hatóság; és ezzel összhangban a lefoglalás foganatosításakor kell felszólítani a házkutatással érintett személyt. A szabály célja az állami önkény kizárása az állam büntető hatalmának érvényesítési folyamatából: azaz a magánszférát korlátozó házkutatásra csak szükséges mértékben kerüljön sor. Könnyűszerrel eleget tehetett volna a nyomozó hatóság az alkotmányos jogok védelmének, ha nem a „viszünk, amit látunk” mentalitással végzi a házkutatást és a lefoglalást, mivel a megvádolt fia együttműködött velük.

A házkutatást előzetes nyomozás, tanúmeghallgatások nem előzték meg, csupán az ügyben olyan személy vallomását vették alapul, aki ellen a felsorolt vádakban több helyen nyomozás folyik. Ezeket a nyomozásokat az alábbi felsorolásban részletezi a panaszos.

F. A. vádló, az általa megvádolt személyeknek barátja és üzlettársa volt, nagy értékben megkárosította, meglopta üzlettársait és azok családtagjait, ellene 2013-tól napjainkig, több rendőrkapitányságon büntetőeljárás folyik. (A panaszos tételesen felsorolta ezen eljárásokat, de azokat a Testület nem ismerteti a nyomozati érdekre tekintettel és, mert azok a panasz eljárás lefolytatása szempontjából irrelevánsnak minősülnek.)

A panaszos számára meglepően furcsa, hogy a rendőrség a bizonyítási eljárás, a tanúkihallgatások és a szakértői vélemény nélkül egy olyan személy vádjai alapján rendeli el a házkutatást, akinek a szavahihetősége megkérdőjelezhető. Az ügy 2014 óta folyik, érdemben előrelépés nem történt, a vádló az eljárás alatt a megvádolt személyek felé az adósságát, a nagyobb értékre elkövetett lopását és csalását elismerte. A megvádolt két személy méltányos volt vele szemben, hogy végrehajtási szakaszban lévő adósságát (havi minimális 35. 000 Ft + 35. 000 Ft) törlesztő részletekben megfizeti a végrehajtás elkerülése érdekében, amelyet teljesített több hónapon át és elismervényt is kapott az átadott összegről. Most, hirtelen meggondolta magát, nem fizet és előállt a vádjával.

A panaszban felsorolt súlyos szabálytalanságok, lejáratások, rendőri túlkapasok, személyiségi jogaik megsértése és a nyugalmuk megzavarása miatt kéri vizsgálat elrendelését. Az ügyben nyolc napon belül, írásban panasszal élt a Fővárosi Főügyészségen, a X. Kerületi Rendőrkapitányságon és a X. Kerületi Ügyészségen.

2) A panaszos 2016. május 18-án, postai úton az előző alponthan ismertetett beadványának kiegészítését terjesztette elő.

[...] bü számon 2014-ben indított büntetőeljárásban R. I. tett feljelentést, hogy unokája F. A. a megtakarított pénzét több alkalommal meg kívánta szerezni. Az eljárás végül 2016-ban, F. A. felelősségre vonását elkerülve, „jelentősen elkanyarodott az eredeti tárgytól”.

F. A. és F. A. J-né nagyértékben elkövetett lopás és csalás bűncselekmények elkövetésével megkárosították a panaszos fiát és J. A-t. Ebben a nyomozati eljárásban, a tárgytól jelentősen eltérve, 2016-ban F. A., F. A. J-né megtámadták a panaszos fiát és J. A-t, akik a Ptk. rendelkezéseinek megfelelően (ügyvédek, közjegyzők, bírósági végrehajtók bevonásával) több éve fennálló adósságokat törvényesen követelik vissza. A Ptk. szerint folyó adósság követelés alatt, több jogi személy, ügyvéd, közjegyző, végrehajtó és bíróság előtt az adósok a követelést elismerték, így a rendőrség által hamis vádakra épülő eljárás, a Btk. 373. § szerinti vádpontok nem állják meg a helyüket, ezért az előzetes letartóztatás és a házkutatás törvénytelen cselekedet volt a rendőrség részéről. Újabban kitalált Btk. 367. § zsarolási vádpont sem áll fenn, mivel az adósok a tartozásukat több okiratban elismerték, ennek megfelelően a bírósági végrehajtó a lakásuk elárverezését elkerülve, az általuk felkínált törlesztő részleteket F. A. J-né nyugdíjából havi rendszerességgel letiltotta. (Bizonyító okiratok vannak mindenre vonatkozóan.) Bíróságok, ügyvédek, közjegyzők, bírósági végrehajtók Ptk-ban rögzített jogi eljárásokat kérdőjelezi meg a nyomozást vezető D. X. E. r. hdgy. Úgy tűnik, F-ék az adósságuk visszafizetését kívánják elkerülni, amelyben furcsa, elgondolkodtató módon D. X. E. r. hdgy. segédkezik a számukra. Hallomásból tudja a panaszos, hogy miután a *. Kerületi Rendőrkapitányság vezetőjénél panaszt tett, az ügyet elvették D. X. E. r. hdgy-tól. Ez egy kis remény arra, hogy tisztességes eljárás lesz várható egy új nyomozótól, viszont az eddigi eljárás miatti panaszát fenntartja.

Az ügyben egyértelműen nyomon követhető, hogy D. X. E. r. hdgy. vezette nyomozó hatóság nem folytatott nyomozást. F-ék által megvádolt személyek meghallgatását technikailag D. X. E. r. hdgy. megakadályozta, az idézésüket úgy postázta, hogy azt késve, a leghamarabb az idézés napját követően vehessék át. A postai értesítést követően az érintett személyek önként jelentkeztek meghallgatás végett és erre egy új időpontot, 2016. április 4. napját jelölte meg. Ezen a napon a panaszos a fiát bevitte az autójával Budapestre e célból, de meghallgatásukat D. X. E. r. hdgy. az elfoglaltságra hivatkozva új időpontként 2016. április 7-i napot jelölte

meg. Valószínűsíthető, hogy a meghallgatás elhalasztása annak érdekében történt, hogy jelentést tegyen, hogy az idézett személyek másodszorra sem jelentek meg, ezért körözési és elfogatóparancsot tudjon szerezni. Nyomozás nélkül, F-ék egyoldalú meghallgatását és vádaskodásait követően, elfogultan házkutatási határozatot is szerzett 2016. április 5-ére D. X. E. r. hdgy. az akciójához, a Terrorelhárítási Központtól (továbbiakban: TEK) segítségét is kérte, akik civil ruhában jelentek meg és a szabályzatuknak megfelelően jogszerűen jártak el. A TEK 10 óra 15 perctől 11 óra 50 percig volt jelen, átvizsgálták a lakást, terhelő bizonyítékokat nem találtak, majd azt követően levonultak a helyszínről.

D. X. E. r. hdgy. nem nyugodott bele a TEK eljárásába, megbilincselte a panaszos fiát, majd elkezdte a magánakcióját és „kirabolni” az egész lakásukat, a tárgytól jelentősen eltérő vagyontárgyak lefoglalásával. Az eljárásra hatósági tanúként felkért érdi rendőröknek nem engedte meg, hogy videofelvételt készítsenek. Az érdi rendőrök azután kezdhettek csak videót készíteni, miután D. X. E. r. hdgy. telefonon a parancsnokától utasítást kapott, hogy köteles az érdi rendőrök kérésének eleget tenni. Akciója alatt a panaszos fiát az ügyvédje kereste, de nem engedte felvenni a telefonját. Többszöri kérésre a házkutatási határozatot nem mutatta fel, annak célját nem közölte, az ügyvédjét és családtagjait értesítését nem engedélyezte. D. X. E. r. hdgy. súlyosan megsértette a Be. 149. § (4) és (5) bekezdéseiben foglaltakat. A házkutatás alatt, a vádakra terhelő bizonyíték nem került elő. A lefoglalt vagyontárgyak mind személyes dolgok, így a magánéletüket súlyos sérelem érte. Milyen bizonyítékot jelenthet vajon az eljárásban a lefoglalásra került fizetési aprópénz eszköz, magyar nóta lemezek, több mint 5 éves valutalapú hitel papírjai, a panaszos válóperének anyagai, saját tulajdonú számítógépe, laptopja, fényképezőgépe, a kapcsolatai levelezései, a lemezgyűjteménye, archivált családi, személyes ismerősei és kapcsolatai fotói, VHS kazettái, saját használatú családi események archivált anyagai. A személyiségi jogait ezzel súlyosan megsértették, a magánéletében nincs joguk turkálni. A tiltakozására ócska érveléssel jöttek, hogy ezeket a panaszos fia is használhatta, ez kizárt dolog, mivel külön a saját tulajdonában is vannak ilyen tárgyak. Figyelemfelkeltő motívum is előfordult a foglalás folyamán, a panaszos fiának a szobájában F. A. ellen különféle büntetőeljárás folytak több rendőrkapitányságon, ezen jegyzőkönyveit meglátva D. X. E. r. hdgy. felszólította a részt vevő személyeket, hogy azokat azonnal tegyék el, ilyen nem foglal le és ezeket senki sem látta.

Amikor a panaszos hazaért, látva a jogszerűtlen intézkedést, azonnal tiltakozott az eljárásuk ellen és követelte a bilincshasználat megszüntetését a fia vonatkozásában. D. X. E. r. hdgy. megfenyegette őt, hogy őt is bilincsbe veri, ne jogászcodjon neki, mert ő azt csinál, amit akar. Az érdi rendőrök nyugtatták le őt, hogy hiába tiltakozik, képes rá, hogy őt is előállítsa. A bilincselésre vonatkozó Rtv. 48. § összes pontját megszegte, mivel a felsorolt pontoknak megfelelően egyik eset sem állt fent. Megalázóan közszemlére, a járóelők részére jól látható helyen tartották a panaszos fiát megbilincselve, lejáratva a jó hírnevüket a lakosság felé. Sikertelenül ezt elérnie, mivel az esetet követően az a pletyka járja, hogy két hullát talált náluk a rendőrség, amelyet a postásuk közölt pár napja vele. A jó hírnevüket, a lakókörnyezetükben súlyosan megcsorbították, az egész eljárás rendőri elfogultságot és túlkapásokat mutat. A panaszos fiát megbilincselve azzal is megalázták, hogy a padlás átkutatása végett megbilincselve a pincéből a létrát két emeleten át vele hozták fel.

D. X. E. r. hdgy. az akciójához rendőr-kutyás vizsgálatot is igényelt, esetleges kábítószer felkutatása érdekében. A kutya az egész területet végig szimatolta, kábítószer nem talált. A kutyát végigvezető rendőr a vizsgálatot követően saját anyagát a garázsba elrejtve a kutyát letesztelte, hogy a jó szimata igazolva legyen. A szer után nagy érdeklődést mutatott D. X. E.

r. hdgy., ezért a meghatalmazott képviselő figyelmeztette őket, hogy reméli, nem akarják ezt a tesztanyagot a lefoglalt tárgyakhoz rakni. A megjegyzését azért tette, mert a lefoglalt vagyontárgyakat zsákokba dobálták, azokat hatóságilag nem zárták le, így vitték ki azokat az autójukba. A lefoglalásról készített jegyzőkönyvet kérése ellenére nem mutatták meg, aláírásra nem kérték el. Pár nap múltán személyesen a kapitányságon másolatot kért róla, de D. X. E. r. hdgy. a kérését megtagadta.

3) A panaszos postai úton, 2016. június 10-én ismételten kiegészítéssel élt. Figyelemmel arra, hogy a beadvány új, eddig még nem ismertetett információt, sérelmet nem tartalmaz, így annak teljes terjedelmű ismertetésétől a Testület eltekint.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a Budapesti Rendőr-főkapitányság (továbbiakban: BRFK) *. Kerületi Rendőrkapitánysághoz. A rendelkezésre bocsátott iratok alapján az alábbiak állapíthatók meg.

1) A kapitányságvezető 2016. május 12-én kelt átiratában az alábbiakról tájékoztatta a Testületet.

A kapitányságon jelenleg [...] bü számon büntetőeljárás van folyamatban a panaszos fia és J. A. ellen, akik a rendelkezésre álló adatok szerint megalapozottan gyanúsíthatók azzal, hogy egy olyan hamis közjegyzői okiratot készítettek, amelynek tartalma szerint F. A. tartozik nekik 7 millió forinttal. A gyanúsítottak fenyegetéssel rávették F. A-t, hogy a [...] lévő Erste Bankban nyújtson be hamis közjegyzői okiratot. A hamis iraton F. A. nagyapja (R. I.) szerepel kezesként, amely alapján az elkövetők végrehajtást kezdeményeztek a dr. M. és társai végrehajtó irodánál.

Továbbá a panaszos fia és J. A. megalapozottan gyanúsíthatók azzal, hogy 2014. szeptember 24-én, a [...] szám alatti lakásban megfenyegették F. A. édesanyját (F. J. A-nét) és arra kényszerítették, hogy fia tartozását ismerje el. A fenyegetések hatására F. J. A-né összesen 3.200.000 Ft tartozást elismert, amelyet követően a gyanúsítottak további zaklatásának, fenyegetésének hatására havi rendszerességgel különböző összegű készpénzt adott át a részükre.

A fenti cselekmények alkalmasak a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (továbbiakban: Btk.) 373. § (1) bekezdésbe ütköző és a (3) bekezdés a) pontja szerint minősülő nagyobb kárt okozó csalás büntett kísérletének, a 367. § (1) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő zsarolás büntettének, valamint a 342. § (1) bekezdés a) pontjába és b) pontjába ütköző és aszerint minősülő közokirat-hamisítás büntettének megállapítására.

A panaszossal szemben 2016. április 5-én rendőri intézkedés nem történt. Vele szemben kényszerítő eszköz alkalmazására nem került sor. A panaszban sérelmezett rendőri intézkedéseket a panaszos fiával szemben foganatosították.

Az ügy előadója, a házkutatást végző D. X. E. r. hdgy. jelentésében foglaltak szerint a házkutatás végrehajtása közben jelent meg a panaszos, majd a hatóság jelen lévő tagjaival kiabálni kezdett, továbbá közölte, hogy fizikailag is megakadályozta a rendőri intézkedést.

Ezt követően a hatóság jelen volt tagjai, az * Rendőrkapitányságra történő előállítását helyezték kilátásba arra az esetre, amennyiben tovább akadályozza az intézkedésüket. A jelentésben foglaltak szerint bilincselés kilátásba helyezéséről a panaszos fia esetében, a panaszos vonatkozásában nem volt szó.

A kapitányságvezető tájékoztatta a Testületet, hogy mivel a hatóságuk rendelkezésére álló adatok – F. A. tanúkihallgatási jegyzőkönyvei – alapján megalapozottan tartani lehet attól, hogy a házkutatás elszenvedője (panaszos fia) fegyvert tart magánál vagy a lakásán, ezért a házkutatás foganatosítása előtt a TEK munkatársai a panaszos fiát a házkutatás helyszínén elfogták és vele szemben kényszerítő eszközt alkalmaztak, a kezeit megbilincselték.

2) A rendőrség mellékelte a házkutatás és lefoglalásról szóló 2016. április 5-én, 12 óra 30 perc és 18 óra 30 perc között rögzített jegyzőkönyvet, amelynek tételes ismertetésétől a Testület eltekint egyrészt a folyamatban lévő büntetőeljárás érdekére, másrészt a panasz eljárás szempontjából a tartalom irreleváns volta miatt.

3) A rendőrség mellékelte a panaszos fiával szembeni előállítás végrehajtásáról, kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentést. Figyelemmel arra, hogy a panaszos által kifogásoltak tekintetében érdemi információt a jelentés nem tartalmaz, így annak tételes ismertetésétől a Testület eltekint.

4) A rendőrség mellékelte a panaszos fiának előállítása végrehajtásáról/ kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló parancsnoki vélemény és kivizsgálás elnevezésű dokumentumot, azonban figyelemmel arra, hogy az a panaszos sérelmei tekintetében nem tartalmaz a panasz eljárás kapcsán releváns információt, így a Testület a dokumentum ismertetésétől eltekint.

5) D. X. E. r. hdgy. 2016. május 12-én kelt, a Testület megkeresésére elkészített jelentésében előadta, hogy a panaszos fiával szemben a Btk. 373. § (1) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdés szerint minősülő nagyobb kárt okozó csalás bűntett kísérletének elkövetése, a Btk. 367. § (1) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő zsarolás bűntett elkövetése és a Btk. 342. § (1) bekezdés a) pontjába és b) pontjába ütköző és aszerint is minősülő közokirat-hamisítás bűntett elkövetése miatt a panaszos fia és J. A. ellen eljárás van folyamatban. Továbbá a Btk. 176. § (1) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő kábítószer-kereskedelem bűntett elkövetése miatt eljárás van folyamatban J. A. ellen.

L. K. c. r. őrnagy a * Alosztály vezetőjének az utasítása alapján jelentette, hogy 2016. április 5-én tartott, 12 óra 30 perctől megkezdett házkutatás és lefoglalás alkalmával, a panaszos fia házában jelent meg a panaszos. A panaszos félig a földúton volt, félig a ház előtt állt meg és miután kiszállt az autójából ordibálni kezdett a rendőrökkel. A helyszínen jelen volt a BRFK * Kerületi Rendőrkapitányság részéről négy fő, jelen volt egy fő kábítószerkutyás szolgálatot ellátó hivatásos állományú tag, az * Rendőrkapitányság részéről két járőr a helyszín biztosítása céljából.

A panaszost a két járőr tájékoztatta, hogy amennyiben akadályozza a kényszerintézkedés végrehajtását, amelyben ő nem eljárással érintett személy, úgy elő kell állítsák az * Rendőrkapitányságra. A panaszos nehezen akarta ezt tudomásul venni, de a járőrök és a * Kerületi Rendőrkapitányság nyomozóinak tájékoztatása a házkutatás és a lefoglalás

menetének elmagyarázása és indokolása alapján a panaszos megértette a kényszerintézkedés foganatosításának szükségességét sok idő eltelte után, amellyel feltartotta az intézkedést. A helyszínen nem hangzott el olyan mondat, hogy „meg lesz bilincselve”, ha akadályozza a rendőrök munkáját, csak az előállítás lehetőségét helyezték a kilátásba a számára a hatóság jelen lévő tagjai, mivel a panaszos nemcsak ordibált a helyszínen, hanem kilátásba helyezte azt, hogy fizikailag is megakadályozhatja a rendőrök tevékenységét. A fentiek ellenére a házkutatást és a lefoglalást a rendőrség foganatosítani tudta.

III.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és Szolgálati Szabályzat rendelkezéseire – a panaszos kifogásaival összefüggésben az alábbi megállapításra jutott.

1) A Testület a panaszbeadványban foglaltak kapcsán elsőként azt értékelte, hogy a hatásköri szabályai a sérelmezett események vizsgálatát mennyiben teszik lehetővé.

A panaszos kifogásolta a rendőrség által végrehajtott házkutatást és lefoglalást, amelyek álláspontja szerint nem feleltek meg a jogszabályokban meghatározottaknak. Továbbá sérelmezte, hogy a nyomozásban a rendőrség a tanúkihallgatások során mulasztást valósított meg.

A Testület hatáskörével kapcsolatban hivatkozik az Rtv. 92. § (1) bekezdésére, amely szerint azon rendőri intézkedéseket és mulasztásokat vizsgálhatja, amelyek az Rtv. IV., V., VI. fejezetek alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

- a rendőri tevékenység általános elvéinek és szabályainak érvényesülése (különösen: intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség, etc.),
- a rendőri intézkedések vagy azok elmulasztása (különösen: igazoltatás, ruházat- csomagjarmű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, közlekedésrendészeti intézkedés, etc.)
- kényszerítő eszközök törvényes alkalmazása (különösen: testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegoszlatás, etc.), tekintetében van hatásköre eljárni és az adott intézkedést, cselekményt, vagy mulasztást vizsgálni abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

A Testület hatásköre vizsgálatánál, az Rtv. fentebb idézett rendelkezései mellett figyelemmel volt a legfőbb ügyész helyettesének NF.8380/2010/8-I. sz. alatti, 2010. október 7-én kelt, a testületi hatáskör kérdésében írt levelére, amely szerint a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (továbbiakban: Be.) 196. §-a szerint panasz „célja a nyomozás során a hatékony jogorvoslat lehetőségének biztosítása a nyomozó hatóság vagy az ügyész határozatába (Be. 169. §) nem foglalt döntésével, intézkedésével (pl. gyanúsítás közlése) szemben, vagy az intézkedés elmulasztása miatt. A panaszt a büntetőeljárás szabályai szerint kell elbírálni”. Ezért a legfőbb ügyész helyettes a Be. 60. §-ának (1) bekezdésében és a 77. §-ának (2) bekezdésében írt, a büntetőeljárás során végzett eljárási cselekmények általános alapelvei mellett is úgy véli, a Be. 196. §-ában foglalt panasz a büntetőeljárás törvényben szabályozott intézkedés alkalmazásának elrendelése, vagy az intézkedésről való döntés elmulasztása miatti jogsérelem esetén terjeszthető elő.

Az Rtv. IV., V., VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértésével, intézkedéssel vagy annak elmulasztásával, illetve a kényszerítő eszköz alkalmazásával összefüggő jogsérelem elbírálása – függetlenül attól, hogy milyen eljárásban kerül rá sor – az Rtv. 92 – 93/B. §§-ok tekintendők irányadónak, amennyiben a sérelem tárgya a rendőr magatartása, az intézkedés kiválasztásának és foganatosításának a módja. A tanú kihallgatások elmaradásával szemben a Be. a bizonyítási indítvány jogintézménye útján biztosít megfelelő jogorvoslatot a sérelmek orvoslására.

Az ügyész tehát a nyomozó hatóság által foganatosított (vagy elmulasztott) eljárási cselekmény megalapozottságát, a büntetőeljárás törvénynek megfelelő voltát vizsgálhatja, abban azonban nem foglalhat állást, hogy a végrehajtás módja az Rtv. rendelkezéseinek megfelelt-e.

A büntetőeljárás során kifogásolt intézkedések (házkutatás, lefoglalás) és az intézkedés elmulasztására vonatkozó sérelmek orvoslására a Be. megfelelő jogorvoslati lehetőséget biztosít a 196. § (1) bekezdésében, amely értelmében az, akinek az ügyész vagy a nyomozó hatóság intézkedése vagy intézkedésének elmulasztása a jogait vagy érdekeit közvetlenül sérti, az a tudomásszerzéstől számított nyolc napon belül panasszal élhet. Figyelemmel arra, hogy jelen hivatkozott jogszabályhely megfelelő jogorvoslati utat biztosít a felsorolt sérelmekre, így a Testület ezen kifogások kapcsán hatáskörének a hiányát állapította meg.

A fentiekben ismertetett szabályokra tekintettel a Testület hatáskörének hiányában nem vizsgálhatta meg a házkutatást, a lefoglalást és bizonyos személyek tanúkénti meghallgatásának mulasztására vonatkozó panaszosi kifogásokat.

IV.

A Testület eljárásában azonban megvizsgálhatta a panasszossal interakcióba kerülő rendőrök fellépését.

A vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedés érintette a panaszos Magyarország Alaptörvénye Szabadság és Felelősség fejezete II. cikkében szabályozott emberi méltósághoz való alapvető jogát.

1) A panaszos, amikor megérkezett a fiával szemben végrehajtott rendőri intézkedés helyszínére, akkor azonnal kifogásolni kezdte az intézkedés jogszerűségét. A kijelentéseire a rendőrök úgy reagáltak, hogy „talán jogász?”, hogy kifogásolni merete az eljárásukat. A panaszos véleménye szerint a rendőrök ráförmedtek. Amikor kérte, hogy vegyék le a fiáról a bilincset, akkor a rendőrök azzal fenyegették meg, hogy ha tovább folytatja a kifogások felsorolását, az intézkedés akadályozását, akkor őt is meg fogják bilincselni.

A rendőrség határozottan visszautasította a panaszos által előadottak valóság alapját. Tényelőadása alapján egyik mondat sem hangzott el a helyszínen, a panaszost nem fenyegették meg bilincseléssel, a fentebbi közlés nem hangzott el. A panaszost tájékoztatták, hogy amennyiben akadályozza a rendőri intézkedést, akkor annak akadályozása miatt elő fogják őt állítani. A panaszos a rendőri közlésben foglaltakat megértette. Egyébként a rendőrség előadta, hogy amikor panaszos az intézkedés helyszínén megjelent, akkor azonnal

ordibálni kezdett és az intézkedéssel szembeni nemtetszését fejezte ki azzal, hogy fizikailag is megakadályozhatja a rendőrök tevékenységét.

A Testület a panasz kivizsgálása kapcsán – a rendőrségi hivatkozással ellentétben – megállapította, hogy a panaszos rendőri intézkedés érintettje volt, hiszen ahogy a helyszínen megjelent és jelenlétével, valamint „közbeszólásaival” a fiával szembeni intézkedést zavarta, akadályozta, így a rendőrség felhívta a panaszost arra, hogy magatartásától tartózkodjon. A panaszos számára az Rtv. 19. § (1) bekezdése előírja, hogy a „jogsabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek - ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik - mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható.” Ezen jogsabályhelyre figyelemmel a Testület álláspontja szerint a panaszos kifogása az eljárásban vizsgálható volt.

Az Rtv. 2. § (1) bekezdés második mondata szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. A rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is első sorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerül – más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelem és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházzák fel a rendőröket, az államszervezetben belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel összhangban ugyanis az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számonkérhetőség lehetőségeit is megteremtve.

A Testület ezzel kapcsolatban szükségesnek tartja kiemelni a Magyar Köztársaság Rendőrségének Etikai Kódexét, amelynek 1. pontja előírja: a rendőr „önként vállalt hivatásával szemben különleges társadalmi elvárások érvényesülnek, melyekre szolgálati viszonyának fennállása alatt mindvégig figyelemmel kell lennie.” Az 5. pont szerint: „a rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit (...) indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz (...) megalázó bánásmódot és ezt másoktól sem tűri el.” A 7. pont utolsó mondata szerint „tudatában van annak, hogy saját személyén keresztül az egész testület megítéléséért is felelős.”

A Testület továbbá jelen esetben is irányadónak tartja a korábbi állásfoglalásaiban [lásd pl. a 65/2008. (VIII. 18.) sz. állásfoglalás indokolása II. részének 3. pontját] megfogalmazottakat, miszerint „a rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is első sorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerülnek – más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelmesség és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházzák fel a rendőröket, így az államszervezetben belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel arányosan azonban az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számonkérhetőség lehetőségeit is megteremtve.”

Tekintettel arra, hogy a szolgálati fellépés módjával kapcsolatban a panaszos és a rendőrség is eltérő tartalmú információkat hozott a Testület tudomására, amelyek ellentmondásban állnak egymással, így a Testület nem tudott egy olyan történeti tényállást kialakítani, amelynek tükrében megítélhette volna a panaszos kifogásait. A Testület rendelkezésére álló korlátozott számú bizonyítási eszköz és a bizonyítékok csekély volta lehetetlenné tette az ellentmondás feloldását, **így ezen körülményre tekintettel a Testület csak úgy határozhatott, hogy a panaszos emberi méltósághoz való jogának a sérelme nem megállapítható.**

V.

A Testület vizsgálatában nem tudott egy olyan történeti tényállást kialakítani, amely lehetővé tette volna a rendőrök szolgálati fellépésére vonatkozó kifogások érdemi értékelését, így a feloldhatatlan, egymásnak ellentmondó állítások miatt a Testület csak úgy határozhatott, hogy a panaszos emberi méltósághoz fűződő alapvető jogának a sérelme nem megállapítható.

A fentiek alapján a Testület az Rtv. 93. § (2) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint döntött, és a panaszt átteszi az intézkedést foganatosító szerv vezetőjéhez.

Budapest, 2016. szeptember 15.

Dr. Lukács Tamás
elnök, előadó testületi tag

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Cservák Csaba
testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTÉTEL